

РЕШЕНИЕ

№ 21764

гр. София, 01.06.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 87 състав, в
публично заседание на 18.05.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Жана Петрова

при участието на секретаря Станислава Данаилова и при участието на прокурора Ивайло Занев, като разгледа дело номер **683** по описа за **2026** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 284 - 285 от Закона за изпълнение на наказания и задържане под стража (ЗИНЗС), във връзка с чл. 203 и следващите от АПК, във връзка с чл. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ).

Образувано е по искова молба с вх. № 1694/19.01.2026 г. по описа на АССГ, подадена от К. Д. И., ЕГН [ЕГН], с адрес – [населено място],[жк], [жилищен адрес] срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ към Министерство на правосъдието (ГДИН при МП) за присъждане на обезщетение за причинени неимуществени вреди в размер на 37999 евро за периода 27.06.2019г. до 17.05.2021г., ведно със законната лихва от датата на увреждането до окончателното изплащане на сумата, причинени от незаконосъобразното бездействие на ответника: да осигури подходящи условия за живот в затвора П., изразяващи се в осигуряване на съоръжения, екипировка, участие в спортни игри и упражнения на физическата култура и нейното развитие по време на пребиването му там. Първоначално с исковата молба е посочен период от 27.06.2019г. до 23.09.2020г. С отговора на исковата молба ответникът е представил влязло в сила решение между същите страни и със същия предмет на искова претенция, поради което на основание чл. 299 ал.1 от ГПК исковата молба в тази част като недопустима е върната и производството в тази част е прекратено с Определение № 7954/26.02.2026г. –влязло в сила на 17.03.2026г. Периодът относно който исковата претенция е допусната за разглеждане в настоящото производство е от 24.09.2020г. до 17.05.2021г.

С исковата молба се поддържат твърдения, че в нарушение на чл.3 ал.1 и ал.2 условията на изтърпяване на наказанието му не са били съобразени с осигуряване на условия за поддържане на физическото и психическото му здраве на лишен от свобода за периода от 24.09.2020г. до

17.05.2021г. на престоя на ищеца в затвора П..

Навеждат се доводи, че поставянето му в неблагоприятни условия на изтърпяване на наказанието по своето естество и интензитет представлявали нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС. В резултат на тези условия ищецът твърди, че е претърпял неимуществени вреди, изразяващи се в психически и емоционални страдания, състояние на напрегнатост, тревожност, нервност, притеснение и безпокойство, усещане за безсилие и несигурност, главоболие и безсъние и депресивни състояния, психо-емоционален стрес, чувство за несправедливост, безнадеждност и загуба на вяра в правосъдието, беспомощност и непрекъснат страх за правата му на български гражданин, включително правата му на чест и достойнство пред всички останали. Ищецът обвързва твърдените вреди с действия и бездействия на затворническата администрация, като поддържа, че те са осъществени в нарушение на задълженията на администрацията по ЗИНЗС и са довели до накърняване на основните му права като лишен от свобода. В съдебно заседание ищецът се явява лично, както се представлява и от адв. И., като поддържа исковата претенция, обективирана в исковата молба. Възражава срещу разносните претендиращи от ГДИН, като сочи наличието на богата съдебна практика по въпроса, относно неподвижването им в ЗИНЗС като специален закон.

В отговор на исковата молба ответникът Главна Дирекция „Изпълнение на наказанията“ оспорва същата поради липса на елементите от фактическия състав на отговорността на държавата за вреди посочен в чл.3 ЗИНЗС. Възражава относно допустимостта на молбата поради наличието на съдебен акт – Решение № 609/19.07.2021г. по адм. дело № 1110/2020г. на Административен Съд П., потвърдено с решение № 273/12.04.2022г. на КАД № 1144/2021г. на АС Пазарджик – троен състав, с което е отхвърлена претенцията относно предявения от К. Д. И. идентичен иск за обезщетение в размер на 10000лв. в периода 27.06.2019г. до 23.09.2020г., като насочва към мотивите на съдебния акт, че съгласно доказателствата на ищеца е била обезпечена възможност за двигателна активност и спорт в спално помещение № 116 , където са поставени различни уреди за спорт, като е налице и фитнес на открито оборудван със съответните уреди и съоръжения. Изразява възражения за неоснователност на исковата молба поради липса на материално-правните предпоставки за основателност на иска, поради неустановяването на неизпълнение на вменено от закона задължение от страна на затворническата администрация, за което да се ангажира нейната отговорност, както и поради недоказаност на твърдените неимуществени вреди и респективно причинно-следствената връзка между тях. Претендира отхвърляне на исковата претенция и присъждане на юрисконсултско възнаграждение.

СГП участва в производството по делото с представител прокурор З., който изразява становище по същество на иска. Счита предявения иск за неоснователен и недоказан.

Административен Съд С. - град, I отделение, 87 състав, след като взе предвид наведените в исковата молба доводи, изразеното становище на пълномощника на ответника и на представителя на СГП и се запозна с приетите по делото гласни и писмени доказателства, намира за установено от фактическа страна следното:

Ищецът К. Д. И. е изтърпявал наказание "лишаване от свобода", при определен "специален" режим, в Затвора – П. за периода от 27.06.2019г. до 17.05.2021 г.. Считано от 02.04.2020г. е настанен в първо отделение на затвора, след извършено напълно реновиране на отделението.

От приетите по делото графици за разпределение на времето на лишените от свобода се установява, че за лицата, настанени в първо отделение от 01.01.2021г. е изготвен график за посещение на спортна зала на 01 отделение, като за настанените на специален режим К. Д. И. е посочено времето от 10,20-11,30ч. (л.39). Утвърден е и график за престой на открито на 01 отделение от 01.01.2021г. в т. 3 на който е посочено времето определено за лишените от свобода

на специален режим – с посочване имената на ищеца К. Д. И. с конкретизирано времето от 12,50-14,20ч. (л.39 гръб), като е посочена възможност за допълнително каре на определени лишени от свобода по здравословни причини.

От справка с рег. № 167-20-244+2/12.02.2026г. на Министерство на правосъдието, ГДИН, Затвора „П.“ се посочва, че лишени от свобода могат да ползват и клуб по интереси по определен график, отделно от този за престой на открито.

Представени са описи на спортните уреди намиращи не на каре № 4, които включват – успоредка, велоергометър, дъмбели 2x2 , прав лост – 3 бр., лежанка, уред за коремни преси, крив лост и гладиатор по един брой (л.33) и спортните уреди намиращи се в каре № 3 включващи: успоредка, велоергометър, дъмбели 2x2, прав лост – 3 бр., лежанка, уред за коремни преси, крив лост и гладиатор по един брой (л.33).

По делото е представена молба от ищеца до Началника на затвора с дата 21.09.2019г. с направено в молбата искане поради липса на фитнес – гладиатор и щанги във второто каре да му бъде предоставена възможност като се изготви график за престой на открито, с които да могат да се ползват уредите, като е дадено предложение това да се случва през ден. В резолюцията на молбата от ИСДВР е посочено, че искането следва да бъде удовлетворено, поради липса на пречка през ден да се провеждат престой на открито в карето с повече фитнес уреди - каре № 3, за което е наредено да се уведоми НОС. Видно от изготвен график от 09.09.2020г. на дневен режим за лишени от свобода със специален режим е предвиден период от време 12,50-14,20ч. в каре № 3. В представен график за спортна зала на 01 отделение от 01.01.2021г.е посочен периодът на ползване на същата от настанените на специален режим – К. Д. И. – от 10,20-11,30ч. като изключени са посещенията на залата в празнични и почивни дни.

По делото са събрани и гласни доказателства, чрез разпит на свидетеля Н. Н. А., проведен в открито съдебно заседание на 09.03.2026 г., чрез видеоконферентна връзка със Затвора – П..

Свидетелят Н. Н. А. заявява, че познава лично ищеца К. Д. И.. Споделя, че изтърпява наказание лишаване от свобода в Затвора – П. във второ отделение на същия затвор. Разказва, че при престой на открито и извън престоя на открито не са им осигурявани фитнес зала, в която да спортуват, като по тази причина нямали възможност да спортуват. През периода 2019-2020г. твърди, че доколкото му е известно нямало щанги за трениране, като извън престоя на открито не са им предоставяни спортни уреди за трениране. Относно твърденията си сочи периоди от 2019-2020г., края на 2019г. За началото на 2020г. на карето, когато провеждали престой на открито имало щанги – във вид на заварени желяза, подобно на щанга, но не точно във формата на щанга - по скоро обособен като щанга уред.

Изложената фактическа обстановка обуславя следните правни изводи:

Исковата претенция е процесуално допустима, а по същество неоснователна, поради следните съображения.

Съгласно чл. 12, ал. 1, ал. 2 и ал. 3 от ЗИНЗС прякото ръководство и контролът върху дейността на местата за лишаване от свобода се осъществяват от Главна дирекция "Изпълнение на наказанията", която е юридическо лице към министъра на правосъдието, като затворите са нейни териториални служби. В този смисъл пасивно материално и процесуално легитимирана страна по предявения иск е Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" – С..

Предявеният иск е с правно основание чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС, с който се търси обезщетение за неимуществени вреди от твърдени незаконосъобразни действия и бездействия на администрацията на Затвора – П. при изпълнение на наказанието "лишаване от свобода". Дейността по фактическото изпълнение на наказанието обхваща не само физическото изтърпяване на санкцията, но и осигуряването на условията за упражняване на правата на

лишените от свобода, поради което същата има административен характер и подлежи на съдебен контрол по реда на АПК и специалния закон.

Предпоставка, за да бъде уважен иск с правно основание чл. 284, ал. 1 ЗИНЗС, е кумулативно да са налице: нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС, произтичащо от действия или бездействия на специализираните органи по изпълнение на наказанията; настъпили неимуществени вреди; както и пряка причинно-следствена връзка между нарушението и вредите. Съгласно чл. 284, ал. 5 ЗИНЗС при установено нарушение на чл. 3 от закона настъпването на неимуществени вреди се предполага до доказване на противното, като доказателствената тежест за опровергаване на тази презумпция лежи върху ответника.

Съгласно чл. 3, ал. 1 от ЗИНЗС лишените от свобода не могат да бъдат подлагани на изтезания, жестоко, нечовешко или унижително отношение, като съгласно ал. 2 за нарушение се приема и поставянето им в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието, включително липса на достатъчни условия за двигателна активност, продължителна изолация, както и други обстоятелства, които накърняват човешкото достойнство. Преценката за наличие на такова нарушение следва да се извършва с оглед конкретните условия, тяхната продължителност, интензитет и кумулативен ефект върху личността на лишения от свобода.

Разпоредбата на чл. 86, ал. 1, т. 1 от ЗИНЗС предвижда, че лишените от свобода имат право на престой на открито не по-малко от един час дневно, като организацията на този престой се осъществява съобразно режима, степента на сигурност и конкретните условия в съответното място за лишаване от свобода.

Съгласно чл. 71 от Правилника за прилагане на ЗИНЗС престоят на открито се провежда на специално определени места под надзора на служители, като за лишените от свобода, настанени в зони за засилен надзор и охрана, същият се организира отделно от останалите, с оглед изискванията за сигурност. Съгласно чл. 71, ал. 3 от ППЗИНЗС по време на престоя на открито администрацията осигурява подходящи условия, включително съоръжения, екипировка и организирани дейности, насърчаващи поддържането на физическо здраве, съобразно възможностите на съответното място за лишаване от свобода и приложимия режим.

Разпоредбите посочени по-горе установяват общо задължение за администрацията по организацията на престоя на открито и създаването на условия за двигателна активност, които следва да бъдат съобразени при преценката на релевантните факти по делото. Нарушението на тези задължения обаче не води автоматично до извод за нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС, като релевантният критерий е дали конкретните условия, при които е осъществяван престоят на открито, разгледани в тяхната съвкупност, продължителност и интензитет, достигат до степен на нечовешко или унижително третиране.

В исковата молба и писмените бележки ищецът се позовава и на разпоредби от Правилника за прилагане на ЗИНЗС и ЗИНЗС, включително чл. 151 от ППЗИНЗС и чл. 163 и чл. 164 от ЗИНЗС, които уреждат създаването на условия за физическа активност, спортни и културни дейности и участието на лишените от свобода в тях. Посочените разпоредби предвиждат организиране на такива дейности и осигуряване на възможности за участие, съобразно режима на изтърпяване на наказанието, индивидуалните особености на лишените от свобода и конкретните условия в мястото за лишаване от свобода. Същите следва да бъдат съобразени при преценката на релевантните факти по делото, доколкото касаят условията за осъществяване на физическа активност, но не са самостоятелно основание за ангажиране на отговорността по чл. 284, ал. 1 ЗИНЗС. Релевантният правен критерий в случая е дали конкретните условия, при които ищецът е изтърпявал наказанието си, разгледани в тяхната съвкупност и продължителност, достигат до степен на нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС.

Следва да се има предвид, че не всяко неудобство или ограничение, произтичащи от естеството на наказанието "лишаване от свобода", представляват нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС, като за да се приеме такова нарушение е необходимо условията да достигат определен праг на тежест и интензитет.

Исковата претенция на ищеца за липса на условия за двигателна активност и спорт по време на престоя на открито – съдът намира следното:

Представените и събрани по делото писмени и гласни доказателства не установяват факта, ищецът да е бил поставен в положение на пълна и продължителна липса на възможност за движение. Видно от приетите графици за разпределението на времето на лишените от свобода изтърпяващи наказанието си при „специален режим“, какъвто е бил режимът определен на ищеца е предвиден ежедневен престой на открито от 12,50-14,20ч. в каре № 3 съгласно дневния режим от 09.09.2020г. (л.37) и съгласно дневния режим от 05.01.2021г. (л.38) – утвърдени от Началника на затвора – П.. Същото се потвърждава и от изготвен и утвърден график за престой на открито на първо отделение от 01.01.2021г. (л.39). От представен график за спортна зала на първо отделение, в което е бил настанен ищеца, същият е имал възможност да посещава спортната зала на отделението от 10,20-11,30ч. с изключение на почивни и празнични дни (л.39). Следва да се отбележи, че от описите представени по делото за наличните уреди в каре № 3 и каре № 4 става ясно, че на лишените от свобода са били предоставени спортни съоръжения за осъществяване на двигателна и спортна активност.

По отношение на твърденията на ищеца, че многократно е отправял молби да администрацията, които са останали неудовлетворени, видно от посочената по-горе в решението молба предоставена от ответника с дата 21.09.2019г. с направено в молбата искане поради липса на фитнес –гладиатор и щанги във второто каре, ищеца е поискал да му бъде предоставена възможност като се изготви график за престой на открито, с които да могат да се ползват уредите и в другото каре. Искането на К. Д. И. е удовлетворено видно от резолюцията на молбата поставена от ИСДВР, в която е посочено, че се удовлетворява искането му, тъй като няма пречка през ден да се провеждат престой на открито в карето с повече фитнес уреди № 3, за което е наредено да се уведоми НОС. Следва да се отбележи, че молбата касае период с дата от 21.09.2019г. а видно от следващите графици, престоя на открито на К. И. след 09.09.2020г. е следвало да бъде осъществяван в каре № 3 съгласно дневните режими относно лишените от свобода изтърпяващи наказанието си при специален режим. Видно от цитираната молба самият ищец е посочил, наличието на спортни уреди щанги и фитнес гладиатор, което не кореспондира с твърденията в исковата му молба за липса на условия и липса на фитнес уреди и съоръжения на открито за физическа активност.

От свидетелските показания става ясно, че твърдяната липса на спортни уреди касае периоди от време края на 2019 – началото на 2020г., докато исковата претенция обхваща период 24.09.2020г. – 17.05.2021г. Заявеното от свидетеля обаче не се подкрепя от други доказателства по делото и не може да обори установеното по писмените доказателства наличие на уреди за осъществяване на двигателна активност осигурени от администрацията на затвора – П. по време за престой на открито, поради което съдът не ги възприема като доказани в необходимата степен.

Важно е да се отбележи, че двигателната активност може да се осъществява не само с наличието на специализирани спортни съоръжения.

Физическата активност в местата за лишаване от свобода категорично не се ограничава само до ползването на уреди. Законът и международните стандарти изискват предоставянето на разнообразни форми за движение, като уредите (фитнес инвентарът) са само един от компонентите. Двигателната активност може да се осъществява по различни начини: като

например: Разходки и бягане: Всекидневно ходене с умерено темпо или крос в рамките на двора за престой на открито, упражнения със собствено тегло (лицеви опори, коремни преси, клякания, напади) или периодични комплекси от общо-развиващи упражнения за раздвижване. В този смисъл липсата на фитнес уреди или специализирана спортна екипировка не означава сама по себе си липса на възможност за двигателна активност, още повече при наличие на ежедневен престой на открито и възможност за свободно движение в рамките на предоставеното време.

От справка (л.32) по делото е посочено, че до 01.04.2020г. лишеният от свобода К. И. е бил във второ отделение но считано от 02.04.2020г. е преместен във първо отделение, където е имал възможност да ползва клуб по интереси оборудван с велоергометър, маса за тенис и шах при определен график.

От установените по делото факти настоящият съдебен състав приема, че не се доказва пълна липса на условия за двигателна активност, като наличието на частични ограничения, не води до извод за несъществуващи възможности и условия за упражняване на двигателна активност от страна на ищеца по време на изтърпяването от него на наложеното му наказание лишаване от свобода в затвора – П.. По скоро се обосновава извода, че тези възможности не се съответствали на субективните очаквания на ищеца или на стандарта, който той сравнява с други места за лишаване от свобода. Горната обаче, не е основание да се направи извод, че е налице нарушение на чл.3 от ЗИНЗС. Поставя се и въпросът дали конкретните условия са били толкова недостатъчни по обем, продължителност и интензитет, че да доведат до накърняване на човешкото му достойнство, като му нанесат психически и емоционални страдания. Следва да се отбележи и предвид нормата на чл. 71 ал.1 от ППЗИНЗС, че задължението възложено на администрацията по организация и създаването на условия за двигателна активност зависят и от режима на изтърпяване на наказанието и материалните възможности на мястото за лишаване от свобода при спазване на общите критерий на чл. 3 от ЗИНЗС, като не всяко неизпълнение в пълен обем на изискванията на подзаконовата уредба както и липсата на определен вид уред и съоръжение може да се приравни на нечовешко или унижително третиране, още по-вече пък от него да настъпят последствията охарактеризирани с претендираните неимуществени вреди. Нарушение в така степен от страна на администрацията на Затвора – П. категорично не се установи, още по-вече същото да може да се категоризира в степен, която като доведе да състояние на напрегнатост, тревожност, нервност, притеснение и безпокойство.

Не се установява и пряка причинна връзка между така описаните обективни ограничения и твърдените от ищеца тежки физически и психически последици в степен, която да налага извод за нарушение на чл. 3 ЗИНЗС. Посочените от ищеца оплаквания относно претърпяно усещане за безсилие и несигурност, психоемоционален стрес, чувство за несправедливост, безнадеждност и загуба на вяра в правосъдието, не са подкрепени по делото с такъв доказателствен материал, който да позволи да се приеме, че са пряка и непосредствена последица именно от конкретните условия за престой в Затвора – П. през процесния период.

Следва също да се подчертае, че предметът на настоящия спор не е нарушение на конкретно процесуално право на защита в рамките на отделно съдебно или административно производство, нито отказ от правна помощ или достъп до съд, за да са възникнали твърдение от ищеца неимуществени вреди изразяващи се в чувство за несправедливост, безнадеждност и загуба на вяра в правосъдието, безпомощност и непрекъснат страх за правата му на български гражданин, включително правата му на чест и достойнство.

Поради изложеното съдът приема, че исковата претенция на ищеца – за липса на условия за спорт и двигателна активност – е неоснователна, тъй като по делото не е доказано администрацията на Затвора – П., чрез действия или бездействия да е поставила ищеца в такива неблагоприятни

условия, които по своя характер, продължителност и интензитет да съставляват нечовешко или унижително третиране по смисъла на чл. 3 ЗИНЗС, нито пряка причинно-следствена връзка с твърдените неимуществени вреди, поради което исковата претенция за присъждане на обезщетение в размер на 37999евро за исковия период от 24.09.2020 г. до 17.05.2021 г., следва да бъде отхвърлена като неоснователна.

С оглед неоснователността на главния иск, неоснователна, предвид акцесорния ѝ характер, е и претенцията за лихва.

При този изход на делото, в съответствие с нормата на чл. 81 от ГПК, съдът следва да се произнесе по претенцията на ответника, за присъждане на юрисконсултско възнаграждение. Ответникът няма право на разноски за юрисконсултско възнаграждение, тъй като нормата на чл. 286, ал. 2 от ЗИНЗС, не ги предвижда. Правилата на исковото производство по ЗИНЗС са специални спрямо общите такива по чл. 78, ал. 8 от ГПК, във вр. с чл. 144 от АПК и чл. 143 от АПК, поради което последните са неприложими. По изложените доводи на ответника, не следва да се присъждат разноски.

Воден от горното и на основание чл.203 АПК,вр.с чл.284 и сл. от ЗИНЗС, Административен съд София-град, Първо отделение, 87 състав,

Р Е Ш И:

ОТХВЪРЛЯ предявения от К. Д. И., ЕГН [ЕГН], с адрес – [населено място],[жк], [жилищен адрес] иск срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ към Министерство на правосъдието за присъждане на обезщетение в размер на 37999 евро за периода от 24.09.2020г. до 17.05.2021г. ведно със законната лихва от датата на увреждането до окончателното изплащане на сумата, причинени от незаконосъобразното бездействие на ответника: да осигури подходящи условия за живот в затвора П., изразяващи се в осигуряване на съоръжения, екипировка, участие в спортни игри и упражнения на физическата култура и нейното развитие по време на пребиването му там, като неоснователен.

Решението подлежи на обжалване с касационна жалба в 14-дневен срок от съобщаването му на страните пред тричленен състав на Административен съд София град, съгласно разпоредбата на чл.285,ал.2 от ЗИНЗС.

Препис от решението да се изпрати на страните по делото и на СГП.

СЪДИЯ: